

Hocam Prof. Dr. Orhan Bilgin Vasfında

*MURAT A.
KARAVELİOĐLU**

1996 yılının Kasım ayında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'na asistan olduğumda başka bir üniversiteden tanıdığım hocaların başında Prof. Dr. Orhan Bilgin gelir. Çünkü anabilim dalı başkanı emekli hocam Prof. Dr. Kemal Yavuz'un odasında sık sık doktora ve doçentlik jürileri toplanırdı. Hocam da bu sınav jürilerine çoğu zaman katılırdı. Bizler genç asistanlar olarak o yıllarda Hoca'yı fakültede görür, ciddiyetiyle karışık güler yüzüne rağmen saygımızdan, çekinerek selam verirdik. Ne var ki Hoca ile tanışıp görüşmeye başlamak ve bilahare öğrencisi olmak için yıllar geçmesi gerekiyordu.

Prof. Dr. Orhan Bilgin Hoca ile tanışmamız 2001 yılında olmuştur. Meslektaşım ve dostum Doç. Dr. Hakan Taş ile birlikte Hoca'yı Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ndeki odasında ziyaret ettiğimiz günü unutamam. O yıllarda yaşadığım yabancı dil sorunu yüzünden doktora öğrenimime başlayamıyordum. Marmara Üniversitesi bir imkân sunuyordu ve sınava katılabiliyordim. Önde Sayın Taş, arkada ben kapıyı yavaşça çalıp, girmek için izin istedik. Kapıyı araladığımızda tam karşıda kalın çerçeveli gözlüklerinin üzerinden sert bakışlar fırlatarak bize doğru bakan Hoca'yı görünce

* Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul (*makaravelioglu@gmail.com*).

dizlerimin bağı çözülür gibi oldu. Çok sonra anladım ki Hoca, çalışırken son derece ciddidir ve çalışmasına odaklanmıştır. İlk etapta kapıyı aralayana böyle bir nazar atfeder, fakat birkaç saniye sonra içtenlikle davet eder ve konuğunu hoş sohbetiyle kuşatır. O ziyaret, üzerimde pek çok etkiler bırakan bir görüşme oldu. Hem doktora hakkında çok yapıcı ve yararlı şeyler söyledi hem de genel olarak üniversitelerdeki sorunlar üzerine fikirleri, eleştiri ve çözüm önerilerini paylaştı.

2002-2003 öğretim yılı, hayatımın en verimli ders yılıdır. Bu kısa zaman diliminde başta aynı zamanda Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Orhan Bilgin olmak üzere Prof. Dr. Nihat Öztoprak, Prof. Dr. Sebahat Deniz ve Yard. Doç. Dr. Nejat Sefercioğlu'ndan ders okuduk. Hepsi çok yararlı dersler olmakla birlikte özellikle Hocamın dersleri bütün bir kültür coğrafyamızı kuşatan dersler olmasından, Hoca'nın Farsçayı ve İran edebiyatını iyi bilmesinden ve bilhassa birikimini konuşarak anlatmayı sevmesinden; hem benim için hem de derslere katılan dönem arkadaşlarım için unutulmaz olmuştur. Doğrusu Hoca'nın yıllarca yanlarında çalıştığını yeri geldikçe gururla ve özlemle yâd ettiği Prof. Dr. Nihat Çetin, Prof. Dr. Ahmed Ateş ve ünlü şarkiyat âlimi Prof. Dr. Hellmut Ritter'i ondan öğrendim.

Orhan Bilgin Hoca'nın dersleri sohbet meclislerini andırırdı. Yıllar yılı edindiği tecrübeleri; yaşamın, tahsilin ve çalışmanın kendisine kazandırdığı yoğun birikimi; öğrencisini hiç sıkmayan tatlı, bazen şakacı ve etkileyici bir üslûpla aktarırdı. Gerek dersleri gerekse ders dışındaki sohbetleri her dinleyende hayranlık uyandırır. Geniş odasının bir köşesinde bulunan yuvarlak masa, öğrencileriyle metin çalışmaları yaptığı bir masa olmasının yanı sıra ikramların yenildiği bir sofraya idi. Hoca çok cömertti. Makamına getirilen yiyecek içecek gibi hediyeleri asla evine götürmez, ders arasında veya sonunda odasında bulunanlara ikram ederdi. Onun yanına uğrayan bir kimsenin aç ayrılması pek nadir bir olaydır. Doktora tezime olan *Prizrenli Şem'i Divanı*'nu Hocamla o masada mukabele etmiştik.

Hoca'nın sohbet tadındaki dersleri, aslında Eski Türk Edebiyatı ve bunun ötesinde bütün bir Türk kültür tarihinin, hayatın kendisi olduğunu ispata kâfidir. Çünkü o, edebi metinleri layıkıyla anlama ve yorumlamanın, eski hayatımızı ve onun günümüze yansımalarını iyi bilmekle

mümkün olduğuna inanan biriydi. Çocukluğundan o ana kadar yaşadığı hayata dair çeşitli hatıraları nakletmesi bundandır. Mesela dersin akışı içinde birden bire bir sebzenin nasıl yetiştirildiğinden, o sebzenin hangi toprak türünü sevdiğinden, hasadının nasıl yapılması gerektiğinden bahsettiği çok olmuştur. Yahut “çaydanlık” kelimesinin galat olduğunu söylerken iyi bir çayın nasıl demleneceğini adeta demler gibi anlatması, yalnızca Çayelili oluşundan değildi elbette!

Hoca, talebelerini sadece sınıfta veya odasında yetiştirmez; mevsim elverdiğinde düzenlediği kültür gezileriyle de öğretir, donatır. 2003 yılı idi. Ders yılının sonuna yaklaşıldığı, baharın bu büyük şehirde dahi tüm güzellikleriyle hissedildiği bir günde sınıfı Beşiktaş’taki Yahya Efendi Dergâhı’na götürmüştü. Yalnızca dergâhta değil giderken ve dönerken yaptığımız vapur yolculuklarında da bize Yahya Efendi’yi anlatmıştı. İtiraf etmeliyim ki Beşiktaşlı Yahya Efendi’yi asıl o gün öğrendim. Aynı yılın Haziran ayı başlarında doktora sınıfını Adalar’a götürmeye karar vermişti. Fakültedeki bir sınav görevim yüzünden çok istediğim halde bu geziye katılamamıştım. Sonraki görüşmemizde niçin gelmediğimi sorarken öyle kızmıştı ki herkesi tastamam orada görmek istediğini ve yaptığı her işi severek ve yararlı olmayı gözeterek yaptığını o gün daha iyi anlamıştım.

Hocamla başka seyahatlerimiz de oldu. O yılın yazı geçip de Eylül ayının ortaları geldiğinde birden birlikte Orhangazi’deki bahçeye gidip dolaşmayı ve meyve toplamayı teklif etti. Nasıl sevindim anlatamam. Hoca ve ben seyahate çıkıyorduk, fakat onun enerjisine ve performansına erişemeyeceğimi nereden bilebilirdim? Sabahın çok erken bir saatinde yola çıktığımız için gün yükselirken bahçeye ulaştık. Ziyaretimiz, - artık buna mesai demeli- gün batımına yakın bir saate kadar sürdü. Günün henüz ortasında ceviz toplamaktan yorulmuştum, ama Hoca’da yorgunluk emaresi görünmüyordu. Ara sıra kaytardığımı fark ettiğinde kızıyor, heybemi doldurmamı emrediyordu. Sadece ceviz mi elma, armut, erik, fasulye, biber... Ben bir yandan çalışkanlığına, toprak ve doğa ile olan ülfetine, öte yandan cömertliğine hayranlık duyuyordum. Bugün geriye dönüp baktığımda öğleden sonrasında sıkıldığımı zannettiğim o gün, hayatımın en renkli, eğlenceli ve mutlu günlerinden biriymiş.

Prof. Dr. Orhan Bilgin'in, öğreticiliği ve derslerinin verimliliği hususuna bir örnek olması bakımından bir gün artık müptelası olduğumuz derslerinden birinde söylediği bir cümleyi yeniden hatırlıyorum. Bize dönüp şöyle demişti: "Evladım; âl-i Resûl'e, âl-i Selâçike'ye ve âl-i Osmân'a ihanet eden iflah olmaz!" Şu tespiti dahi bütün bir Türk ve İslam tarihini kuşatıp gelen bir hülasadır ve herhalde her talebesinin zihnine bu şuuru nakşetmiştir.

Bana göre bir hocanın üniversiteden emekli olması, yalnızca memuriyet hayatının sona ermesi demektir. Bilgi, birikim ve tecrübesinin zirvesini idrak eden Hocam da bence kendisinden istifade etmek isteyen eski ve yeni öğrencilerine daha fazla zaman ayırabilecek bir dönemdedir. Yazdıkları, ders, sohbet ve deneyimleriyle o, bizleri öğretmeye ve yetiştirmeye devam edecektir. Muhterem Hocama, bana verdiği emekler ve destekler, öğrettiği tüm güzellikler ve bilgiler için şükranlarımı arz etmek, asla ödeyemeyeceğimi iyi bildiğim büyük bir borçtur. Onun doktora öğrencisi olmak ise insanı bahtlı kılan bir ayrıcalıktır. Kendisine sağlıklı ve huzurlu uzun bir ömür diler, milletin irfan hazinesine yapacağı katkıların daim olmasını Allah'tan niyaz ederim.